

supplement
č. doplněk

MB³ 35T

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sup(p)lementární (-y')

č. doplnění

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sup(p)lent

in zastupce, náměstný křitel

1113³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sup(p)li Sa

©. prosba, prosbu' spis

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sup(p)liant

o. prosvětl. , Zadáteř

MB³ 35J

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šup/p/lovati

č. zastavati místo č MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sup(p)onovati

č. podlédati, předlédati, domnívati se

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sup(p)osice

č. předpokládané, domněnky

M133 355

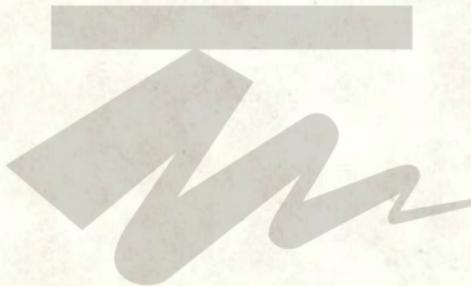

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sur(7)ogát

č. náhradeš, náhražka (potravin)

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sus feudovati

č. zastavití, zrušiti na čas (do hlavní zálohy)

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Surfeuse

č. zastavení, dočasné zrušení

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[Suspensum]

in suspensio c. nerozhodnutí

[Ta věc jest in suspensio, c. ta věc není rozhodnuta,

vyřezána >

~~01B3 355~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sustentace

č. fodfona, vřřiva

řř

čai

č. fodfurní, vychovaci (plat)

MB³35T, BNR 169

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sustentovati

č. fodformovati, vyzivovati, chovati

MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[svalovati vinnu na bobo]

Schuld schieben auf j-n
wälzen

fr. vinnu na bobo scitati; uvalovati Vol, Kom.
svadeti na bobo

MB¹ 160,² 223,³ 39

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svateb družeti

lepe svatiti (us)
sfa.

MB 81, 2106, 3/23

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Svatost^u

nejsv. svatosti udileti

sfr. svatostmi fci sluhovati = die Sacramente Spenden

MB 171

svatostmi fci sluhovati nejobyel. // svatosti udileti; (po) daviati

MB 241, 335

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Svědčící, nalezení
domu II ke domu
dobře v listinách

← První panu N. Svědčící Žer →

MB 171
2241, 3 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svědectví

stán' : tomu na svědectví (Sixt z Otterzd.)

↳ Urkund dessen meine und zweier Zeugen
eigenhändige Unterschrift >

↳ Že tomu tak a ne jinak jest, myln a
dva svědci jodfity se stvrzují >

MBⁿ 178

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svě myslu'
svě myslu' 2

uvědom jako základ spr. složeniny jen v MB¹ 164

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[sueč]

[pro všechno na světě] Um alles in der Welt

Sfr. pro svět světouci

pro živí svět

pro všecek svět (Dal)

MB² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Světlo ^{doti}
„křivka obrazu, al se vyjádřil pojem zřetelnosti“

< Světlo rozumu, pravdy J9 > MB 1171, 2241, 30

MORÁVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

světlo

vrhati // ^{metati} na zohu ^{zlehčovatí, sušovatí, čimti fodeznělým} ^{neč sřatuzim zohu} ^{germ.} špatne' světlo

↳ Teu sřuteč ^{věha' na} zohu špatne' světlo >

→ ↳ Teu sřuteč ^{meta} zohu zlehčují, sušují, čim' ^{ukazují, jovi} fodeznělým, ^{nerouží' k tomu} ^{nečti' ho} ke čti' >

MB¹ 171, 241, 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

světlo

stavětí - Echo do dobrých s-a

< Řeč ta stane jej do dobrých světa, spr. formou si jej, zjednotvá
mufuzen, jest iiii puzmva > MB³ 355

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

světlo

živiti se v špatném světle

germ.

↳ může ten žít se nám v špatném světle >

→ < udávkou se // žít se byti foderzod & ten
špatným

foraha jeho zda se byti špatna >

MB 171, 224, 30

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

světlo

jdi mi ze světa, "spravenji dle mluvy lidu": Nezačínaj mi

MB² 130, 3 157

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Světly', jasný', srozumitelny' "dost. zhrnutá"

[Věc jest světla' ob. ml.]

MB 171, 224, 30

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sve'volny'

uvadené jako příklad spr. složeniny jen v MB¹ 164

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svíce

2. fl. svíc, 5. fl. svíc

MB² 241, 3356

Bac MR 21 : MB² „kemistie doformuje“ zastar. tvar

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svitiplyn // svetiplyn
"2ft. složenina"

fosforový plyn

07B³ 316

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sociální

instit. svět^v, spr. svět^v

MB² 241, 3 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

světlo

fr. - i -

vlastně - e -

M 13³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svízel, -u

sfz. svízel, -e masd. // fem.

MB³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svižiny', - ost
spr. s'

jabo svižiny', svik
MB³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

solé'ci

invt. soléč, sfc. - c

0713³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svoboda

svobodu si brati

& germ.

< Beru si tu svobodu, vaku oznaciti =

& [ich nehme mir die Freiheit, ihnen bekannt zu machen]

šp. u. dovolují si

osmělují si

~~se~~
se

-tinf

MB 171, 241

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB³ 90

svobodně ulevit:

Spis. směle, bez osty'chání'

MB¹ 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svobodno

stoji' mi svobodno nečis.

sfr. mam toho vili // mam na vili. } Vel
volno mi // lzo mi } Kom

fráv. nezahovati čeho : < stranam nezahujje se toho =
nehajiti čemu čeho > Er steht den Parteien frei >

MB⁷ 168, 236, 3346-7

s-o mi stoji', sfr. volno mi, lzo mi, mam na vili

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB³ 356

svobodný
exemplář }
lístek }
hodina
byť

spr. zdarma

spr. zdarma

spr. ~~za darmo~~

MR 171, 241, 3356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svobodný plavec   Freischwimmer

chyb. u. vyučební plavec

MB¹ 172, ²241, ³316

Freischwimmer = vyučební, vyučovací plavec

MB¹ 83, ²109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svobodný
že s-e' nudy konfiteri raději z (volně) nudy ml. ob.
MB²247 3356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svolati + a.ř.

miř. gen. MB⁷ 86

[kuzi svolal vřech svjch radci]

spř. vředny své radce

MB⁷ 86, 2 114, 3 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sarbi

sarbi' ^{me} _{me} vola, spr. ^{me}

MB³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sym(III) e tridy'
c- souměrný

MB³ 356 / BNR 169

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sym (m) etrie
o-symmetrie

MB³ 356, BNR 169

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sympatický č. součástí

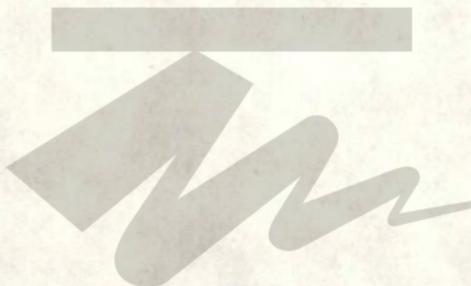
MB³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sympat(h)ie
č. součít

MB³356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sympatizovat s Eým
i. soucit mti s Eým, uáblouost mti s Eým,
souhlasit s Eým

M133 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Symptom

ř. znamení, příznak, úkaz, zjev, známká (nemoci)

M13³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

symptomatičes'
č. jerný, značiči' (chorobu)

M13³358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Signátor

řaz Samošů, sp. Syn

M/3 3 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

syntaxis, před. — ke
č. skladba

M13³ 356

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Synthese

č. soubor, sled

MB³ 356

BNR 169

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

synthetický

č. souborný, sládkový

M13³ 356

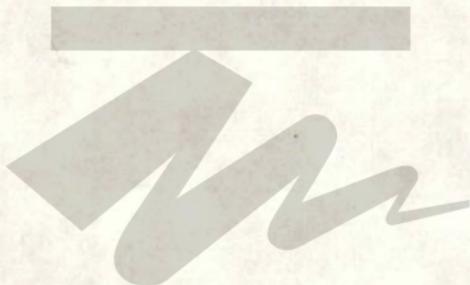

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

systeme

č. soustava

MB³ 356, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Systematický č. soustavny (dílo)

MB³ 357, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

systemizovati

č. sestavovati, zřízovati (mista učitelů)

MB³ 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šablona

č. vzorec, pravítka
podle š-y, č. dle vzorce, ledabylo

MB³ 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šablounový č. podabylý (fráze)

MB³ 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sáhuouti

sp. 5

MB² 241, ³357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hrati

šarty, mič, šachy

nespr. m. v šarty, v mič

// nač: na mič, na slepou bálu

MB² 121, 3140

79 SE

h-ti šach(y), spr. v šachy

MORAVSKÉ
MUSEUM

šaravantui' (-j)

sp. šaravantui' f. charmant
č. pívabný, rozkošný, libezný

MB³ 357

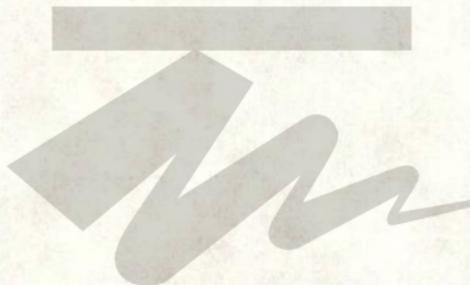

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šarlatah

č. Svazil, mastičár, vychlebač, netroplach

M13³357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šat

Sing. m. spr. plurálu „fo zřísobu něm.“

Šat sahál nevěstě až fo patu,
spr. šaty (o zenskem obleku) sahaly nevěstě
až fo paty >

MR³ 153

~~MORAVSKÉ~~
ZEMSKÉ
MUZEUM

šedý š-e oči, spr. sive' (bélomodré)
X šedivé vlázy (podobě Bart.)

MI 3 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šebemí

bratři šebemí

[Dient zur Kenntnis und Darreichung =
beide se na vědomí a šebemí]

MB² 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šetřiti ~~co, spr. čeho~~ < Šetřil peníze, spr. peněz >

ve všech významech
, hospodářiti' < Čeho jest neprávě, toho šetřiti fial. >
, vařiti' < On ho sobě nelice šetřiti Rosa >
* zřeme' uiti, dbati' < kusta a čaru šetřiti' >

co, spr. čeho

MOŘAVSKÉ
ZEŇSKÉ
MUZEUM

MB 375

MB 172² 241,
3 357

šilava // chi^uzane

č. úřad, brájení

M 13³ 141

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šičanovati // čičanovati

č. týrati, trápit, pronásledovati

M 133 147

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šindel, -u
sfr. - e

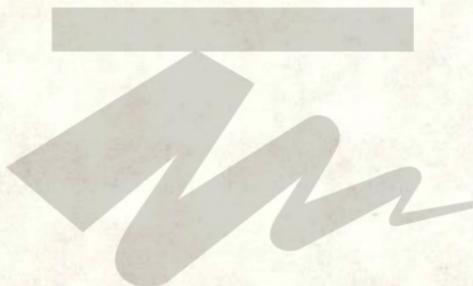
MB³ 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Širovádky

uněkno jako fr. složení MB¹ 164, ² 231, ³ 336

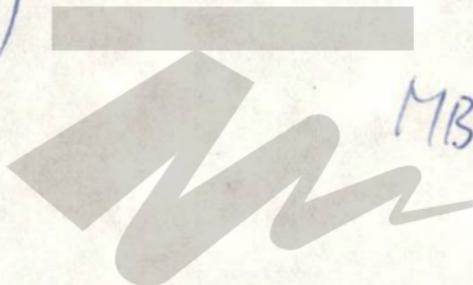
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šiti

šoc' (Vel), šici' (Bib)

weitläufig sein Sfr.

šiti se o cém (Har)

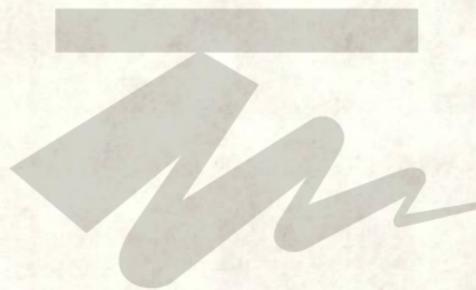
MB¹ 180, ² 252, ³ 0

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

5178a

Neustoufíme ani o sířce vládku, germ. m. spr. ani za mař
ani za vlas

113³ 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šlaxeděti se
spn. — iti se

— eti 'slávrati se šlaxedy' (u)
MR¹ 172, 2241, 3357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Škoda o toho

Spr. škoda toho

0 [Schade um ihn]

MB¹ 100, 2 135, 3 175
172

MB² 242, 3 357

škoda o to, spr. toho

MB¹ 172, 2 242, 3 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šroda

š-u brati / vzili

MB³ 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Škodu (u)trfěti

"dobře' rcěm' 4"

↳ Jarou šdo na tom škodu trfěti Brat >

"častěji přichází a proto lepší! jest rcěm' 4":

škodu vřiti, vřiti čeho 1/2 čeho
~~čeho~~ škodu na čem vřiti

MB 172, 2242, 3357

sf- fi s-u vřiti

MORAVSKÉ
MUSEUM
~~MUSEUM~~

školu držeti

Drus držim školu, chyb. u. drus učim >

vyučení

1137 81, ²107, ³123

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Škripta
Sp. 5-

MB³ 357

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Skulina

Sp. 5 —

MB² 242

3358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Škvrna

Sp. s-

MB² 242, ³ 358

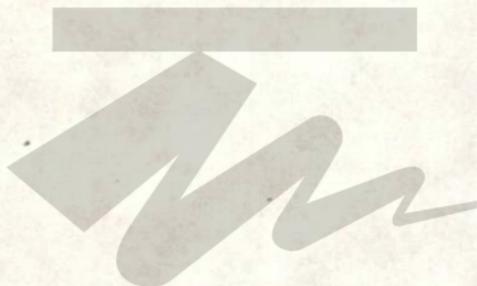

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šlendrián

č. neformální (zast.)

M/3^z 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slépejo

sp. sle-

(sla-)

MB³358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šumy sati

sp. s—

MB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šumec

Sfr. Šumec

MB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vo
Suura

Pes suuru selati, foelle über die Schuur hauen

sp. Pes fu voru vici

These fidoralvat

MB² 217

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

⁴šifra ⁴festiv

sp. Zouec festiv (dle Bart.)

MIB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

špítal

špítal - nemocnice

MB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

421
staiva

7. sq. - a - , 2. ff. - a - ...

MB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šifati

š-ou mě oči, šp-š-e mě v oči (dle Bart)

MB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

škr

byti na škr^y = byti ve svár^u
vel sváziti se spolu

šp.

MB 2117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

štopka
sfr. st-

MB³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[štych]

im Stiche lassen = nechat' echo na holic'ach

(holič'ky = nezralé' jabč' ovoce po odpadnutí
světu →

MBA

169,

2938,

3
9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[stychlovati]
sticheln j-u

Vel ob. ml.
= dohy'lati, uabirati toho
dobirati si toho ob. ml.

MIB 169, 238,
3 9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šuple

sp. zásuvka

MI3³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tableau

ř. obraz

M13³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tady, tímto místem,
touto cestou, (Euldy?)

leže na okraji Sdč?

[Tady je naše obydlí]

= zde

MB¹ 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tah

[udělal několik t-u z dřeviny, sp. bafu, bafli si ve Soli Grabe]
'mor. puku'

7/13 3 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tal

Gesichtszug, - züge

strukturně tvář, obličej

< Dieser Mann hat sehr sympathische Gesichtszüge =

Tento muž jest velmi sympatické tváři >

MB² 242, *

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tah obzř. pl. tahy

sp. tvář, obličej

↳ Ten člověk má velmi přepjaté tahy, sp. přepjatou tvář

↳ Ten chlapec jest hrubě tahovitý, sp. hrubě obličej
hrubě tváří >

413³ 358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tab. obryš pl. taby
sfr. rysej

< Der Maler hat das Bild in den Hauptzügen entworfen =
malí obraz nastíní v hlavních rysech (zhruba) >

MB² 242

< malí nastíní obraz v hlavních tazích, sfr.
v hlavních rysech (zhruba) >

MB³ 558

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tah fovaly Charakterizuj
< Das sind seine Charakterzüge = to jsou vlastnosti,
znaky jeho, krásný jeho fovaly, fovaly >
MB¹ 97, ² 122

< to jest fovaly > MB² 122

< To je krásný tah fovaly, spr. krásná ^{krásná} vlastnost fovaly >
značka

< To jsou v kráskosti tahy jeho fovaly, spr. To je v kráskosti
jeho fovaly || To jsou jeho fovaly (dle starych)

MB³ 358

tah

|| taženi ||
v posledních řádkách byti
= in letzten Zeilen liegen. Germ.

skr. S smrti
S hodince smrti zpracovati Vel
na smrtelné posteli ležeti
umirati sroudati

na úmoru byti

178 172 2242,
3358

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

táhuouti

< Tady silně táhne, spíše vane, jert silný proud >

MB 3 359

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tajen byti + gen. opoly // před 7
tajnyj

„reprohování“

„Ubudiz ta vec tajna před vámi, sji-ji vá's // tidi vá'm tajna“

U bude vá's to i veho sveta tajno Brat >

9 [Pověra] obavuosti Israelejku před vámi
tajne u gly Brat >

9 [dativ] jen zidra se uaslytje >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB 172, 2942,
3359

tajiti + Gen. + Fried Esen
ad. + (re) Komer

Mari Celko Pro tu pragnu
tajiti v. 2.
sp. v. 1. 1. 1. 1.
zhrav. tajiti v. 2.

[Toho vsetho Fried uim tajiti Blah >

MB 172, 242,

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fajiti ceho // co pred Ejm // Romu // le Romu]
< Toho veho pred vnu fajiti Blah >

MB 172, 222

co, spr-ti ceho < Proč tu zpravu fajiti, spr-ti se zpravu >
< Kdo fajiti kvi chu Ben >

MB³ 359

fajiti ceho pred Ejm // Romu, spr-ti ceho ceho
< Nemůžeme vás fajiti, ve Vel >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB³ 359

tajiti se s čim

< Tajiti se s pravdou zav >

// v čem < před něž se v ničem netajiti kel >

// čim < Je se ... ničem tajiti nechci >

MB¹ 158, 172

MB² 220

MB² 242

MORAVSKÉ
ZEŇSKÉ
MUZEUM

MB³ 359

~~Je~~

t-ti se s čim // čim

// v čem

tajupluy
"čylené tvoréne"

"bez též elasti"

gen. od taj i taj

tajupluy v starém j-e tajupluy

MB 172, 222, 3359

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tal stufňovací frázovce

"o slove tal aci' někter^u, že nemůže se slati,
aby nenásledovala věta sousledná s že..."

poznámky za sebou. větu

[Zpráva vám sem tal radostná se neřekovala]

ale dohlady už u starých

Ue tal suadny, vel [Zpráva, jim tal milý, ... tal]
u dobrých spis-u novéjši: Zpráva, jim tal milý, ... tal

zrov. i latium

DRÁVSKÝ
ZEMSKÉ
MUZEUM

M 131

173, 2243, 3360

tak "výsledkové"

správy tedy

< Tak musí zemřít, správě tedy... >

< Tak jste to vykonali?, správě tedy...? >

tak (konec z firoben)

MB³ 360

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

taž v afodizi

nesfr. v hlavních větech souvětí časových, vyjímecí-
ných, průběžných a příležitostných

< Když jist' dosti, taž přestau >

< Dopusti-li se bližní tvůj ceho, taž ho

^{dobře} Protože ^{to} rodičat' ^{obypřavaj'} dobrodinie, taž jim buď' vděčen >
~~dobře v souvětí souvětí slovnávacích~~

< Jak si ustelíš, taž si lehneš post >

MB 173, 2242-3
3359

tak dlouho - ještě

zavazky: potud - ještě

MB¹ 173, ²243, ³360

"Dobry byva' tak dlouho zřetel' i

↳ Stal tam tak dlouho, dohru nepřišli,

sp. Stal tam, dohru nepřišli = až přišli

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB³ 360

jad unobu

„části zřetelné, kde není vyjádřeno množství“

m. toliš

MB 173, 2243

„je dobře, kde se má množství obecně, ale nepřesně tam,
kde foukně se na číslo určité“

sp. toliš - zoliš

< mělné fět stroju, toliž toliš, zoliš je fotičbi,
ně jás unobu >

MB 3 360

řeceny,
tak zwany + kom.

< Chléb tak zwany 'svatopurší' >

|||
Hörstr.

lefe

< chléb svatopuršího zwany' >

~~nein' forlebi' slivka tal~~

< Krat Pergamu,
Eumenes řeceny >

0131 173, 2243

3 303 → 3 360

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fabový

solcher

„Blade se částí dle něm. in. on, [tent]“

[Osmannje se všem, kteri byli vypriceny
neodvedli, aby fabové (in. [tent]) do osmi
dnu vrátli]

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

M 13 1 173 2243,
3360

ταβίχα

libeři tabořka

MB² 234, ³ 341

lepe tabořka
libeři -w

MB² 243,
³ 360

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

taltež

„fistl'ř zhubta se Glade“ u. talē(2), tož „tal,
podobne; folēz, rovněž

„j' - li brba durazu, rozd'lene j' v:

tal tež // takē'tal, tal i, tež tal
tal podobne

Stř: takēz // folēz

MORAVSKÉ
LEMSKÉ
MUZEUM

M 18/173, 2243,
3360

fař še

"puli's cante se uel'ra' na u'jnu jing'la, puerovite' s'p'ly akti
nebo proč'z"

< Cete fozdi do uoci, tak ze nad Eukhou usaul
take': az usaul >

< Dlouho uadarimo c'rali, tak ze lomecno odesti
take': az, proč'z >

→ še

< Husta' uel'la front'rala se fo brajne, tak ze jme nevideti
na fet brodu, take': ze jme nevideti >

MORÁVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB³ 360-1

Talent

č. vložka, kadešník, schopnost

MI 3 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

talentovaný

o. uadavé, schopný (mladič)

MIB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tamtéž

jest rozdělení ve slova dvě a frází divozné ' též napřed ' ?

↳ N. jest město fršbavni, tamtéž jsou veličé trhy,
fr-ji též jsou tam veličé trhy >

→ též

↳ Byli jsme tamtéž jako večera, fr-ji byli jsme na též
měste, na šerební večera >

MB² 243

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hartni (-y)

č. 24000, slavný (jednotlivý)

MB³ 360

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tantuffe
č. foliánek, pobožnístka

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tartufferie

č. foliáček, pozemní správa

M 13³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jatavů

pl. - říční, 2. - úv

spz. Tatarů, - úv

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

taxa

č. inv. řád, sazba

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

taxator

č. ocennostel

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

taxovat:

o oceňovat; uctívati

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

házetel

Spr. ta-

MIB³361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

táráti se viz ptáti se

frés co, spr. nač
čeho na soum
o čem

< Aby se netázali na fútcimú brat >

< aby se o církvi' fúrbě nic netázal Hal >

MB¹ 153, 2 213, 3300
3 361

frés co chb.

MB¹ 173
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tažení

sp. výprava (vojenská)

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tažení poslední v. Tak

byli v poslední tažení, spř. pracovali s smrti s poslední hodince
soudvati, umřati

MB³ 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řazeny' los
spis. vyřazený'

M13² 243, 3 361

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-tě

< ti (dat. eth.) + je (= jest)

"užívá se ho správně, když ve výrok se může
vložit: jest"

< jistě (= již ti jest) ale s uakem >
Brat

dybne < joutě lidé, šer... >

→ MORAVSKÉ JARAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM < jout' jsou lidé' ... >

< jaké jí jářiva neviděla, sp. ja ti ji ... > 1181 173, 244

3361-3

leci

imp. leč, spr. - c
MB² 244, MB³ 362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

telegrafovati na Echo

chyb. Soum
7/14

MB 174, 2244, 3362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tělesnost v geom.

léže obsah tělesa

M 13³ 362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

telesný ležár
+ a' skaz

sp. životu skaz
ležár

MB³ 362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

temperament
č. Petora

MB³ 362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

temperance c. mírnost, střídmost

temperanciu' c. střídmosti (spolek)

MB³362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

temperatura

o. teplota

MB³ 362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

temperovati

o: misiti, miriti

MB³ 362

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten

„kladiť sa správne miesto věc“

↳ s forabou obševom ma' se to ještě buře

→ ... ma' se věc ... >

to // věc

„věc neuvěřitelno“

„nem' tedy užívám' slova to v takových veľak
špatně“

<jde to >

<to tak ujde >

M 131 174, 2 244, 3 362-3

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten + superlativ

„Kde se vyjímá napřed se superlativem, jako v německém
členu určitý: der, die, das“

Sfr. při sledy, „jde-li o důrazné vyjádření předmetu
známého“

[Tam stojí ten nejstarší syn, (kterého jste si
jisti viděli)] důraz na zájmu.

chyb. bez důrazu (bez uražovací platnosti)

[Tém nejhorším lidem často nejlepe se vede

m. nejhorším]

[Sedli si za ten nejdelší stůl
m. za nejdelší]

MI B1 174
2244, 3362

onen, ten + žen
odna'septe se z jmenem fody, mající jmenováním, spjup
se chybě u nás ale spíše než u franc s žen
◁ Po levé straně ^{poze} ~~střechy~~ se folio ^{part} araběky X, s druhé
strany ony araběky (jme des Grafen), s folio
araběky

„v certine třeba opalovati na místě ^{zámena} ~~na místě~~ /
podstatne jmeno /

MORAVSKÉ, 2166, 3228
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten strany

"v nové době velmi oblíben"
u všech národů, ve str. čes. ve všech právních, v listinách
může se však vyjádřit jednoduše a ^{svorněji} ~~spřávněji~~

< ta strana strana = die betreffende Partei >

lefe < strana dotčená, jednání >

< Ohlasy se řady u toho svého úřadu >

lefe < u svého, jednání, toho jistého
úřadu >

MB 174 2244
3363

ten oves

= nekterý, foblerový
vylučující se osov

X ten neb oves

vylučující se osov

MB³ 363

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten samy' sp. 1/2

"nyne' z hruška in. 1/2, skrežto slovo staršim glo
obozklejši"

< porad jest ten samy' ne. jest 1/2, neměni'
se, sobě vď, stejny, nevyhadi' ze své mly,
ne své, v teze mly, vaze trva >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
MB 174, 2245, 3363-4

< Der Herr verlangte ein Buch, gab jedoch dasselbe
gleich zurück => vrátil ji (ne touz, tu
samou) ihned

MB 77

ten samý m. ou, ten nesfr.

< Připomínáme vytkl svého díla, abyste o tom samém
v listě svého frankvot, spr. o něm >

< Bratr čičá friskel, avšak ten samý ho valně nefoleš,
spr. ten ou >

MB³ 364

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tendance

n. směr, účel

MB³ 363

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tendencí
č. směrů, účelů (dílů)

MB³ 363

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

teuto

„chybne' tam, Edle ji' nem' tůba“

< Obec pochvatil' gna, fonevadz' teuto vyplnit' vřiti' jeho
spr. fonevadz' vyplnit' vřiti' jeho >

+ [< Dali' chlapci' křly' oděv, al' teuto mohl' v' zimě choditi
do školy, spr. al' mohl' >
v' chybne' tam, Edle' g' měla g'ti' / staci / natměstba on' >

< Voda jest' potrebna' nem' tvorim, neboť' bez' teuto nemohli' g'
živi' b'iti, spr. bez' ni' >

+ [< Proměnovat' o' vřichdalku' g'ubovny' v'erdjue' a fodal' uavřiti
na vřizem' teuto, spr. na její' vřizem' >

MB² 245, 3 364

teuto - onen

teuto & předmetu bláznivému, onen se vzdaleni; jím

↳ V naší obci žili dva sousedé, Hejřil a Špířil;
onen netěšil se obecnímu frázni, Špířil měl vsičku

načli > MB 3 364

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

teutyž, tyž derselbe

fränkisch se arazov. zajm. ten, ou, „weklade-li se vata na jedinstevnost“

Der Herr verlangte ein Buch, gab jedoch dasselbe gleich zurück > = < vrátil jí (ne bouz, tu samou) hned. >

MB¹ 77

nesfr. dle něm.

< Zbrátil se fer; teutyž (tyž) jí barvy čumé,
Sfr. fer, škry je ... || fer barvy čumé >

< N.N. přem' za přiměním zamestnaní; teutyž (tyž) může
dati záruku; Sfr. zamestnaní a může dati záruku >

MB³ 365

tenže

nedoloženo v stč. a stič.

→ 172

M 181 175, 2245, 3365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Teplíce

chyb. plur., sp. sg. <do Teplíce, v Teplíci>
+ [fodle archiv: doklady, gúňka slovan. j-ü (Teplíca)]

+ [X teplíce pl. (několik teplech framení
teple' krajiny (na bor.)]

MB² 245, 3 365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tepla

so dila'

sf. otepluje se

MB³ 112

otepliva' se

MB² 245

3 365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tefne'
spr. - e

sr. tefne', - a, - o Jg

MB 1775, 2245, 3365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

terror pousteli

č. krizni, strach

BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

terephalium

i. zastřešování, hřizovláda

MB³ 365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ter(4)as(s)a, terrasse

// č. taras merid.

MB³ 365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ter(4)orisovat: Soho

i. knize, strach fousteti na Soho, zastrasovat Soho
(ve verij. zivote)

MB³365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

terrain

č. země, folioha, fida

MB³ 365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tesknot' oho

MB 85, 2112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tesně

< Tesně vedle cesty, sp. Vedle samé cesty >

< Kámen fadlě tesně fadlě ucho // vedle ucho samého >

MB³ 365

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těsno

do těsna vehnati
v těsně lyti

= in die Enge treiben
= in der Enge, Klemme sein

MB² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fu. /
tesiti koho

co tesiti' koho = es fer) frent j-u was lefe tesiti se z ceho // cemu

< To muu tesiti' = [Das frent muu] sfer-ji Toumu // 2 tohu se

< Tesiti' mu, ze jste prisel, sfer-ji Tesiti se toumu, 2 tohu, ze ...
Tesiti se z vareho fuchodu >

MB² 245, ³ 365-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těsiti kolo

fr. těsiti se čemu // 2 věk

[králě těsila upřimost chlapcova = den König

freute die Aufrichtigkeit des Knaben >

lefe [král se těsila upřimosti chlapcovu
upřimosti chlapcove]

// 2 upřimosti chlapcov >

[těsila mě, že jste zdrav >

frávně [těsila se z toho že ...

2 varcho zdrav >

// těsila se

X fr. , brísten jm.

[Jeden druhého jme těsili král >

MB 175, 2245,
3366

číslo se nad 7

na úkor vaseb fivodnějších, frásnějších 9

číslo, 2², číslo

MB¹ 105, 2144, 3193

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těžkopádný sloh
sfr. těžký, neohobný, neobratný, nabubřelý (Bart) ^{de}

M13³366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

the' needl.

slovau. čaj

lake' bezový, heřmánekový odvar
heřmánek, bezový, lífoví suš

M 113³ 366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

theatralny, obyč. teatralni

lefe divadelni MB³ 97

o. divadelni, orasaly (přístup)

MB³ 366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

thema, -ata
i zářad, uha, uhol

MB³366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

f(h/orie) o. pozorování; nauka, fusté 'formální' (Xy²son, fraxe)

MB³ 366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

theoretický
č. 1. teoretický, naukový

4113³ 366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

theoretik

č. pozorovatel, badatel (X vykouzlatel,
fraktik)

MB³ 366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

thermometr

Číslo teploměr

MB² 91-2, 30

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

these

č. veta

MB³ 366

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hne učne [, viel weniger, geschweige denn']
"nyne' zhusta" *die nem.*

↳ Ani jein ho nevidel, hne učne s učne učitel' >

stari: ordem, merci-li (nyne' učitel'-li)

vratit se s učitel' sfořam

↳ Zádny' ho neřotituje, ordem nevyřvobodi' řad >

↳ Ani dořyřku nem co dāvati, merci-li

čeládce řad >

"Řdeř toho řnyř neř zādā, ři řfoře ordem

řřendel' řāřomy' s řlādē"

→ nad to < v dome nemohou řti řřičnu řořodā'ri,

→ řid., řol. na řeř. natoř nad to v obci řāni řel >

MB 175, 245-6, 3367

tiráda

o plave, nabubřilé řeci, zvarity

MB³ 367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

titulový

č. obvodu, velikost, (délka)

MB³ 367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

titul, -u // e

MB³ 367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

titul

č. kašer, pojmenování (zvl. částky)

1113³367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

titulární (-j')

o cestě (Rauová 8)

X slubový

MB³ 367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

titulováti

č. uvažovati, oslovnováti Soho

(dle úřadu, hodnosti)

MB³ 367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hláči na Soho

sp. doléhati, nastufovati

< Hláči' na mne, alych mne zaplatil, sp. ^{do} ualéha' na mne,

< Vnichni ~~uvaléha'~~ hláči' na to, aly sulewa se zrušila, sp. ^{alych...}

Vnichni ualéhalí // nastufovali na to, aly...

< Orolnosti hláči', sp. ualéha' // pudi' pusti' >

< Čas hláči', sp. ualéhi' >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB³ 367

flaciti

vyfuzují souznacně hnutí

< Obas mi flaci' // hnete > dle Bart

MB³ 367

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

flouci

supl. fluč, sp. - c

fluču, - eou, sp. - eu, - sou

MB 3 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hluční

< Hodiny hluční, spr. bílý >

MI 3 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frma se dělá'

Sp. stníva' se

MB³ 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

titi. ²⁶⁷⁸ ~~hefr~~ tauti, taul, taut, tauw, tauti dial. tati
sfr. titi tal, Pat tauw, tati

MB² 246, 3368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

to

„Canto nam. to zbytečna jest tam, Sde ueni' na uá divazn⁴“

< Jest mi to milo, že jsi přišel

m. milo mi jest, že

< Jest mi to fochvno, sfi. Jest mi fochvno # s fochvno u >

MB 174, 244

3363

< Bratři se to u nás libilo, sfi. Bratři se u nás libilo >

MB³ 363

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

to

< to fři' >

"Sdělby se něm. bezdírarné' es regnet fřelozit
to fři', gl & to genu."

ale zde š znamená 'hopně fři' >

viz i to š to jede

MB 174

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

to v aforismech

nespr. < Lev, nejsilnější to zvíře, žije v Africe, sp. nejsilnější
< Její zdobi' skromnost, vlastnost to, jež každému se líbí, ^{zvíře} >
sp. vlastnost jež >

MB³ 363

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

toaletta

č-obleč, úbor
f-u dělání

č-obleč, šat si upravovat

MB³ 268

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

toast (vpl. list)
c. 18. st.

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

toastovati

ò-fúfíjébi

M13³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[Fok řeči]

im Fluss der Rede

č. mezi řeči, za řeči, v řeči

MB¹ 83, 2108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tolerance

i. snášlivost (náboženská)

tolerantní

i. snášlivý

~~MB³ 368~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tostoj, -e

spe Tolstoj // -y', -e'ho ...

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tomeš, -ese
sfr. Tomse

413³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fon

č. 2008
dobry' t.

č. dobry' uwar, uhlarsne' zfirsky

MB3 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

topol, -ell-a

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

foctura

o. mučení; mudy

MB² 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

totalní (-y)
č. celý, úplný

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

totalita

č. celost, úřad

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tanec, počet: tůra

č. procházka, cesta, oddělení (v tanci),
kamarádění

< To je tůra, č. To je kamarádění, práce >

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bowr a netowr

č. tam a zpet

MR³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tuриста c. cestovatel

— istický c. cestovatel

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tradice
č. vstupní podání

MB³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tradiční (-j)

o. ústní předání zřemí, zdědění

M13³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tradovat

č. přednášky, učiti

4113³ 368

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tradulice

o: předstřed, předvod

M113³ 369

BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tragičny!
jako krumka schválně

X. < Ta dívka umřela ve věku mládí, to je tragické >

Sp. truchlivé, smutné!

MB³ 163

"v. Konečný"

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

train (yzlov. tréu)

C. Kuda vozí, vlak

M13³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

traktace

č. pojednání, zčásti

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

traktát

o- pojednání, sborník, rozprava, spis

1713³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bratři

c. hostitel, hostiný

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

traktovati

o jednat, dani (miljuni i nemiljuni veci),
cortovati

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tramway (vpl. trämue') veskl.
Edouard. tramway f.

M13³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transalce

č. 1133 369
č. 1133 369

1133 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transcendentální (-jt)

o. nadsestýlky

MB³ 369, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transferovati

č. přenést, přeloziti, přepraviti

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transformace

č. přetvoření, přeměna

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transformátor

č. přetvořovatel

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transformovati

o-filtruovati, přeměňovati

MIB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transgressiv

č. předchozí
MB² 246, MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pr. 1

transitivní (fj)

č. předchozí (sloveso)

M13 2 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transito

č. převoz, převozem
← Posílati zboží transito, č. převozem →

MB³ 369, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transitorní (-j')

o: přechodní (ustanovení)

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transkripcie

č. 1015

1113³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

translátor

c. fidelelabel (úřední)

1113³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transport

o. dovoz, doprava

MIB³ 369, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transportér

č. dopravatel

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

brasovati (od tracer)

č. označovati, rybníčovati, ryfčovati (železnici)

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transportovati

č. dopravovati, převoziti

MIB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transversální (-y)

č. 1000, 1000

MB 3 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trati^u - te^u

sfri - tr

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

praktičt. se v těle

navrh na přednáš. abfallen am Körper

MB² 77

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

krava

7. sf. - tralou, sfr - a -

2. S. fl. - a -

M13³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[treffen]

Wir werden schon hin treffen = $\text{V}^{\text{sa}} \text{E}$ mi nezbloudine >

Wir werden den Weg in die Stadt treffen = $\text{V}^{\text{y}} \text{se}$ cesty
do mesta nechybne >

Es hat den Hasen nicht getroffen = Chybil se zapice >

MB² 152

treffen etwas = $\text{u}^{\text{h}} \text{od}^{\text{it}}^{\text{i}}$, $\text{u}^{\text{d}}^{\text{it}}^{\text{i}}$ m^{e} < Sif v oro $\text{u}^{\text{h}} \text{od}^{\text{i}} \text{t}^{\text{e}}$ leg >

$\text{d}^{\text{os}}^{\text{a}} \text{h}^{\text{u}} \text{on}^{\text{it}}^{\text{i}}$; $\text{d}^{\text{oj}}^{\text{at}}^{\text{i}}$, $\text{m}^{\text{e}} \text{st}^{\text{it}}^{\text{i}}$, $\text{st}^{\text{r}}^{\text{e}} \text{t}^{\text{it}}^{\text{i}}$, $\text{t}^{\text{it}}^{\text{i}}$

ins Schwarze treffen = v $\text{c}^{\text{h}} \text{e} \text{r}^{\text{e}}$ $\text{st}^{\text{r}}^{\text{e}} \text{t}^{\text{it}}^{\text{i}}$, $\text{u}^{\text{h}} \text{od}^{\text{it}}^{\text{i}}$

das Rechte $\text{u}^{\text{h}} \text{od}^{\text{it}}^{\text{i}}$, $\text{d}^{\text{os}}^{\text{a}} \text{h}^{\text{u}} \text{on}^{\text{it}}^{\text{i}}$; $\text{d}^{\text{oj}}^{\text{at}}^{\text{i}}$ d^{e} $\text{z}^{\text{r}}^{\text{e}} \text{v}^{\text{e}} \text{t}^{\text{i}}$,
pravice

MB² 246

ne'slabičný
sp. troj slabičný // 11 listů

MB³ 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hrest

nespr. in. foliata (penzari)

< V těchto sadicích květiny trhatí ... rajonická se foli tristem

2 zl., spr. fol. foliata >

spr. : < nastoužil hrest tristem v. zemi >

MR³ 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trast, gen. viki 'vikiua'
gen. trasti 'trastua'

MIB³ 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Arrestati Polov z čeho

leže ues ^{proč}
[rač]

[A kdož by z čeho jich fotrestal, hned se na
neho osápi Chelc →

M 13² 112
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trhlinu dostati.

[Lod] dostala trhlinu,

Sp. rozstoupila se, praskla

v lodi udejala se trhlinou s Eulian >

MB³ 121

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

biennium

o. katek

MB³ 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trivialni' (-j)

č. vědci', obřepný', jalový', sprostý' (vtip)

— ost

č. vědnost', jalovost', sprostota

MB³ 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frn

Jest mu ten v očích, foelle Er ist ihm ein Dorn in den
Augen
spi Jest mu sol v očích

MB² 211

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

brochu

"zblácené" nahrazuje se předponami: fro-, fri-, na-

brochu blouditi, spr. fo-blouditi

-u se snati, spr. pou-snati se

-u se zdrěti, spr. fo-zdrěti se

-u si hrati, spr. fo-hrati si

-u čimj, spr. na-čimj

-u hloupyj, spr. fo-hloupyj

-u hluchj, spr. fo-hluchj

-u tuca

MORAVSKÉ

FRANŠTÝNSKÉ

MUZEUM

Ms³ 370

trojčrtný
lefe trojčrtný
Sfa.

M 131 176, 2246, 3 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kojhan

Spz. noviny 'Kojhelu' &

MB³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tropický

č. obrátěnový; bujiny; horlý (Krajina)

MB³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Archievy

č. inventurní (význam)

MB³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tropus

o. přemysla

1713³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tepěny'

t-a' osobnost

germ.

[Pan N. jest u dvora dobre t-on osobnost', Herr N. ist
eine beim Hofe gut geliebene Person,
spr. oblíben, ~~bevorzogen~~, rád viděn >

MS 175, 246, 337

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trpěti nac

chyb., "slov^{to} má jen adres. p: sobě"
nebo instr.

↳ trpěti nedostatě vše >

↳ trpěti na nedostatě vláhy, neces. in.

miti nedostatě vláhy

|| trpěti nedostatěm vláhy >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

M 131 775, 2246,

3371

trpěti nač

na dobre' jídlo, na fe'no' šaty, spr. ma' rád dobre' jídlo,
rád dobre' pojí
rád ma' fe'no' šaty →

113³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trís
papusko, sfn. svazek

M13³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Austria

sp. č. 370

MIB 3 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

truchliti nad 7

„na úřoz vazeb firodudějích, fiesnějšich“:

→ čeho // čím

→ Čím by měl člověk truchliti, tím se veselí
šit >

MB 105, 2, 144, 3 193

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Knásta s oím, sfr. oím

↳ Třese s hrusťou, sfr. hrusťou >

MB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trība

s gen. a slem uasob.

[Pro další rozvoj vědy jsou trība ještě mnohé práce podrobné,

sp. je trība mnoha frací ... >

[byly jste tu trība, sp. ušlo vás tu trība >

MIB³ 369

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Arsonohy'

frkl. na spr. složením

M13³ 337

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

1110
Auce, -ata

Chyb. m. Trojč^v

(srov. dvojč^v)

MP 176¹, 246¹, 3370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šučka

sp. trojka

nov. dvojka

MBA 176, 22461
3370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Průstalety'
sp. Průstalety'

MB³ 124

Průstalety'

MB³ 370

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

1. 1. 1911

1. 1. 1911, 3. fl. 1911

sf. 1911, 1911
MB 2247, 113 3 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trápyti se

spa-ji — eti se, s-fl — eji se

MB² 246, MB³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Hubina

libéři krest

MB² 234, 3 341

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tu tam

= sem tam

{Tu tam}
|Sem tam|

stoji' u koleš chatrci' x

Postar se sem nebo tam

vyhiciapi se unsto

jeu se fodi'

MB³ 363

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tu diž

Spn. - 12

M 13³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tübingen, 2. - ug, 3. ugum

11 fce Tubindz

413³ 371

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tu- i cizozemdy'

- a' vina, spi. tuzemda' (domaci) i cizozemda' vina

M/33372

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Avatř, -i
části nes -e

113³ 372

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svaz, oblicej
viz oblicej

MB¹ 151, 221, 3288

MB¹ 161

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

svouitelka

'čára, jež foly bujic se vytvořivati má' floclau

sp. čára tvorní

MB³ 372

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tvorit' p'vodne, tvor, tvorost dat' ^{'nemiti nič, čelo dosud ušlo'}
sfr. slova tvoriti

" slova toho f'iliš' naste uševame jako h'enci slova bilden
v r'ur'ni frazili, j'zto se f'ineji mislene j'nat
vyjadrovati

↳ tvorime u'vod → otv'ime →

↳ Vesere' j'meni tvor' summer → č'ini, de'la →

↳ Č'aji lečice tvor' elin → leč' elinem, v podobě
elin →

↳ S'folz tvoriti → zapl'atati; zarážeti ^{Bart}

↳ tvoriti v'edby, sfr. v'edati se

MORAVSKÉ ZEMSKÉ MUSEUM 176 2247 3372

↳ S'uk tvor' p'rij'ed' zemskou, sfr. j'st' p'ob'v'at' →

↳ ha u'vosi tvor' se na večer skupiny divel a hochov, sfr.
divy a hoši se sufi' ... → 3372

světlé

čára, př. folií se vytvořiti má plochu
spr. čára tvoříci

M 133 372

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ty'due

sp. - té'hodue od adj. té'hoelun'

+ +]] do té'hodue

< Poslím se dvadrate do té'hodue Chelí >

MB¹176, MB²247, ³372

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyfo'sni' (-y')

o. horečlov' (zálhvad)

M13³ 373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyfus

o horečka, horečá nemoc, klavnice

MB³ 373

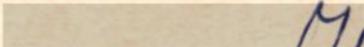
, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ty'Est se
co se muze ty'ce

= was mich anbelangt

MB²82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

typický!

č. názorů!

M13³ 373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

typus

č. znač, rač

M13³ 373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyran(n)

č. nápisu E, identifikace

MB³373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transovati Eolo

c. substituovati, u'stue' jednati; puvovati

MB³ 373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyranský

o. u. d. r. u. t. n. y, u. a. s. i. l. n. y, v. e. l. i. e. y (u. e. s. m. y. s. l.)

1713³ 373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyž

byva' chybne' tam, Sde v'itko z'adneho z'ajmena neni' brida'
< Otec fochvatil s'qua, fonevada tyž (// skuto//on) vyplnil
v'itko jeho, sp. fonevada vyplnil v'itko jeho >
1713³ 364

nespr.

< Uradom gadl do rukou nebezpečný' lupič tyž jest
čyřicátý, sp. ... lupič. Jest čyřicátý
... , stery jest - u -
< Račte udu oznámiti název z'adaneho spisu, abychom Vám
tyž (tentýž, ten samý) štud odeslali, sp. abychom p'
štud odeslali >
1713³ 373

fy¹/₂ v. tenby'25

MB¹77

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úběhuouti čeho // čemu
v. vyti

MB³ 375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ubezpečiti se Ehm // na Eoho
 Ehm nac
 Rosa Br

8
 sfr. [sich auf j-u verlassen]

MB² 247, MB³ 374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ubezpečovati Echo čeho ⁸ Tj-m etwas versichern
spr-jí Echo čim <frátek, stálem, nekuořt' >
Háj, Kouřp

MB² 247, MB³ 373

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ubi hateri Romu, c'iumu

"spalovnějši' a obzdejnějši' " žen.

MB³108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ubíratí: Eomu na čem

sp. Eomu čeho

< ubíral mu na zásluhách, sp. zásluh
zhledoval jeho zásluh >

MB² 247, 3374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ubyti
1. sq. ubydu, sfo. ubudu

MB³ 374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uhybatí cěho jen-fard.

< Bohatstvo fěhva, ctuosti uhyva' munda >

< Vody uhyva' >

X < Jaden nedbalec šivle ubude >
< slovu uhyva' slaběa >

M 13¹ 85, ² 113, ³ 132

< Ubylo mu na vaze, sp. vazy >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

M 13³ 192

Ubyvatí cího

↳ Bohatstvo přilivá, chudsti ubývá kundra. >
"genitiv dělivý" M.B. 176

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ulhyvatí na čem

spis. číslo

< Boháčství filizva, ctuosti ul'va 'Hudr >

MB² 247, 3374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uctih

Spr. uctih

M13³ 374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

účasten čelo

ne na čem

MBS 126

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učastiti se na čem

↳ na tom foedusku >

sfr. čeho < toho foedusku >

v čem < v tom p-u >

MB³ 374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

účel, - e

sp. - u

MIS 1 176, 2 248, 3 374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-užel
z účelu 2

hromadí-li se jen, dáb feduost na^y

↳ K účelu obnovení sadi veřejně města ... >

→ ↳ na obnovení sadi veřejně v našem městě ... >

MB 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

účel

z u-u často zřetel^v

↳ K účelu zadání práci rozepisují se Soudurs,

sp. K zadání práci ...
na - u -

↳ K u-u oslavy jarmáky, sp. na oslavu ...

+ [↳ K u-u lepšího porozumění oznámují vám, sp. K lepšímu porozumění...
|| Za přičinou lepšího porozumění... || Pro lepší porozumění...]

M 137 176, 2248, 3374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[K účelu + subst. verb.]

→ na⁴

K účelu rozšíření sady veřejných našich měst
bude dle koncert

→ na rozšíření / obnovení — u — v našem městě — u —

713⁷ 88, 2116, 3134

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

účel

za účel^u uti = zum Zwecke haben

"méne správné"

[ta cesta měla za účel ... me' fordravení >

→ [měla] ^{byti} _{sloužiti} } s ménu fordravení >

MB¹ 191

[Cesta má měla za účel zotavení, spr. šla na zotavenou, za zotavením >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ

MB³ 374

Zum Zwecke haben "zřetecne předda'se ... za účel (cil) uti"

Diese Reise hatte meine Genehmigung zum Zwecke spr. ta cesta šla s ménu fordravení // Tou cestou měl jsem se 'fordraviti // Tu cestu šoval jsem za svj'm fordravením > MB² 276

tečeni'

- Eriky Skolci'

M13³ 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učitel

Děkujeme

„toho slova nei moraně vůbec se užíva“ MB¹ 77, ²101, ³0

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učiniti + adj: machen
udělati   sloso r inf.

„přeládati lze v j-u císleku struče a jedné
slovy³ předložkou roz- neb ob- složením:“

heiter machen = rozveseliti
stimmen

lachen machen = rozesmáti

närrisch machen = rozblázniti

weinen machen = rozplácati

reich machen = obohátiti

weich machen = obmě² ~~žiti~~
stimmen

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB² 136

obohátiti Eolo = bohaty'm učiniti

obveseliti Eolo = vesel'y'm -u-

obmě² žiti Eolo
= mě² žiti učiniti

oblécti si Eolena =
oblečení Eolena si ollačiti

MB³ 213

učitel na škole

sp-ř. při škole
učitel školy (moš. Paurské)

MB 3374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učiti (se) co, spr. cěmu

< učí se latinskou mluvnici, spr. -e'-i >

M13³ 76, ³108

< řeč, říknou fráci, spr. řeči, řekne' fráci >

M13³ 374

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udati friciu
suer
foet

„budiz nadeji uru vane foelle jobily sloves :
nici, jmeovati, naznaciti, odhlasiti, uvesti,
vyfrenouti ap.“

Q [„frupustiti (ze ve slyseu statistice Lelu a folicepinu“
udati, uddeni, uclavaci dlobra pou v urad. uluvu

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB 176, 2248
3 375

uděliti koune

co, táhne-li se čimost sba & cetera,
aneb p-li fídnemem jineho jado: kus, pást,

del
001 < lidelil mu svatost sba ob. ml. > 77
< Abych vám udělil, čístku ní parou milosti duchovni Bznt >
cěho (gen. deliv), čimost sba tyd' se
číst. fídnemem
< uděliti almužny vel >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MR 176. 2 248

3375

udeřem'

u-ím fáte' hodiny

+ / spr. právě, učitel v fět hodiny, jak odbije fáta' /

o

[germ. Selleny 7 vid raz

MB¹ 177, 2, 248, 3375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udiviti Solo

špatně: To nás udiví

spr. diviti se čemu

MB¹ 78, 2 101, 3 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udivovati Soho

sfatue: Ten postupeš mne udivuje

sfr.: diviti se čemu

MB¹ 78, 2101, ~~2115~~

(Ja věc mi udivuje, sfr. Tomu se divím)

MB³ 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

redzēti se (na hrade)
= sich behaupten

// ubrauiti se // ubajiti se
spr. MB⁷ 66
2 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

liduští čeho

[Valda domácí všich citů lidstosti udusta,
sfr. věci cit, >

nejde o gen. fard.

MB 1 85, 2 113, 3 132

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uhel, uhlé 'uhořel'

X uhlé, uhlá 'hořel'

1913/177, 2248, 3375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uhločerný

sp-černý jad uhel

MB³ 336, 3 375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

U hostiti / u hostovati
u hostěn spr: št^u

6-113³ 375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uhroziti Golgo

dobri fraze

j-u abschneiden, einschichten
Chitel vrate tou keci' uhroziti Dal

MB² 248, 3375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ubrý, 3. října, 6. - října

MR³ 375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[učazeč]

v učazeči se oě

der Kompetent = Sadatel

MB 177

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ucházeti se o c̃

= um etw. ansuchen, sich bewerben
leže žádati zač, hledati si (místy služben)

MB 177, 2, 3 *Ø*

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ucho

Hluchým uším zaznati; podle Tauben Obren predigen
Spr. - nach na stejné hřezti
mitati

M 13 2 211

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ujisti se čeho // čím // v čím // o čím
Chel dávat přednost

MB¹ 177, ²248, 3345

něčastěji čím, slov. jist čím

MB² 248, 3345

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ujiti (ujdu) obc. ceho, ale i cemu
> zleho uclazi' vel >
< ujiti zlehu kom >

MB 177, 248, 375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ujavouti

uj.
cast.

ujiti

(ujati)
did.

ujmal

ujunt

ujunt

ujel

ujeb.

ujte

MB² 248, 3375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úkor
na úkor

velmi časté chybné m. na újmu Romu // či'

< Zarízení toto stalo se na úkor svobody, sfr. na újmu = na škodě >

X na úkor zfolianém, zfoliá'

MB² 248³ 376

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úbor

[v textu] na úbor → na újmu

< had s instr. užívá se ^{průběh} částí u sloves znamená -
jich po hnutí vynik ... na úbor / vazeb průběh /
průběh → na újmu

MB¹ 105, 2, 144, 3 193

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

umělec

Kunst — „tam, kde na umělce mysliti lze“

Kunstarbeit = práce umělce, „pochází od umělce“

Kunstausdruck = výraz — y'

— ausstellung = umělecká výstava

X Kunstgärtnererei = uměle' zahradnictví

— weberei = — — — — — tkalcovství

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MIB 177² 249
3376

umělý

Jak drakdy překládá se kumst - slovy dělaný, strojený,
má-li se označiti ořad slov: rozemý, přirozemý "
na př. kumst blume = strojena' luctina "

MB 177, 2249
3376

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

umístiti co do uovin

leže podati, dati, položiti do uovin

↳ umístil jej na zemi m. položil >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

DMB 777² 249,
3376¹

umístiti

leže umístiti

od slova místo
sr. umístiti

MB² 249, 3376

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uvocnití na 2., 3. mocnost

lépe dvojnocnití, trojnocnití

M13³ 376

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úmor

na úmore G¹/4

na úmor, do úmore p¹ti; smáti se

dobré' vazby

MIB² 249, ³ 376

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

umožňiti

„nové slovo“

„analogie ve sloch uskrvniti, upřiti, umocňiti“

stari: možny ~~učiniti~~

Yg SLE

MB 177, 249,

3376-7

Bac MR: MB odmítá slovo „bez vši podstatne funkci“ (18)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

u'nyzl

rozumim jeho u'nyzlu, fodek Tich werde seine Absicht
spr-Vine, Sam bije, Sam u'ni'

MB² 210

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

umění v. umění

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

1/2.
umění

1. sv. umění, 3. fl. umění

Spr. umění, umění

MB² 249, 3 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

univ

č. jedn. spolek

MB³ 377, BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uniforce

č. sjednocení, spojení

M 13³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

unif. Sovats

č. sjednotiti, spojiti

MIB³ 377

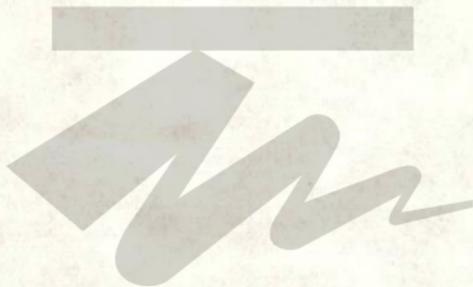

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uniforma

č. stejnodrož

M13³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uniformita

č. stejnost, jednodušečnost, jedinstvárnost

M 13³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uniformová

č. stejné šatby, stejného čísla

M13³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

umělovní / umělati cěmu, sfo-ji cěho

„spravněji“ a obyčejněji“ žen.

⟨ umětel velikému umělosti, sfo-ji velikého umělosti ⟩

MIB³ 108

⟨ u. uástrahám, sfo. uástrah ⟩ MIB³ 377

[v textu] u. slivoda co MIB¹ 72, 293, 398

u. cěho // cěmu MIB¹ 177, 2248, 3375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uni sum

č. jediné svého druhu, zola's fuort
↳ To jest uni sum, č. tomu není nově >

MR³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uisono

č. jednomyšlně, všemi hlasy
větše spr. jednohlasně

M13² 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uniwersální (-ý)

o. obecný, všeobecný, všeobšahý

M13³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

1111 versum

1111 versum

M13³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

upadnutí do cího // jinéjší věč
< upadnutí v hnev Háj >

MIB³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Upatvice

= Fusspunktcurve

MB³ 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[uplatniti / uplatňovati] sein Recht geltend machen
[uplatniti své právo]
[stati na svém (právu) úřel]
práva svého býti; právo své zastati
dobývati

M 13¹ 154, 2215, 30

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uplatňovati

spec. ustalovati, utorzovati, platnost zjednoduati

MB³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

repuouty

zast. uřiti, dial. upjati
neřř. upnuř, -ř, -ř, -ř
řř. upřřal, -av, -at, uřeti

MB³ 377

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

upomínati toho oč

'připomínati tomu, že je dlužem'

nyin' se usilva' ne vzdu. připomínati tomu čeho, pamatovati toho náč

< Ten hrab připomíná nám slavního šlechtě (slavné šlechtě),
připomíná nás na slavné šlechtě >

< Tato slova upomínají na řeč jordanice N., sř. připomínají!
řeci >

MB 3 578

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ufomínka (vzraz, aby dlužník zaplatil)

Leč & mile' ufomínce, spr. na památku >

MB³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

u potřebiti / -ovati
u fotobuisti

„zakládá“ spr. výrazy: užiti / užívat ceho

< posty užívat kam >

MB 178, 2249, 3378

+ [< ufofobit v^á své ufofobnosti, ufofob... spr. užil >
< ufofobujeme každé ufofob ufofobnosti; spr. ufofobáme >

⊗ [... hledí se tomu, že ufofob ufofob se v ufofob, i ufofob]
možno je ufofob ufofob, a to o ufofob ufofob
v ufofob ufofob, jak ufofob se ufofob ufofob >

< ufofobit dřeva, nebo ufofob ... >

MB 2249, 3378

Bač MR 18: MB odmítá slovo „beze vsi ufofob ufofob“

upotřebiti

spr. upotřebiti: od Emene Lieb-

MB³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

upozorniti

lepe pozorujme číselní (tak u starých)
pozornost věcí obrátiti & číselu

MB¹ 178, 177

2249, 3377

lepe pozorujme věcí, zřady věcí obrátiti & číselu

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

MB² 250, 3378

Bac MR 18: MB odliška slovo "beze vši' podstatné přičiny"

uprchlenc

spr. zbeh, friebéhlis, usrod, uprchilec

viz utečenc

M 181 178, 2251

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ufohód (u foohód) // v foohód

slava spr., "jeuže zafomlna' se nejfoohódšilho foohód" 7

<foohód eerty Vel >

MB³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

urba'nni' (-j')

č. vzdělání, zřísobení, zedoviti'

113³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

wrciti

dati se wrciti podle sich bestimmten Casen
chyb. m. dati se jehnuti & cemu
uavesti

MB 7 67, 2 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

urgence

č. 101/188, nalehávní

M13³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

urgovati

č. nalehats na Solo, pobizeti Solo

MB³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úřad čouati, uiti, ve'sti, spravovati, zastavati
= ein Amt bekleiden, versehen
spr.

MB¹ 64, 281

u. zastavati, spr-jí ve'sti, uiti, čouati, spravovati

MB³ 378

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úřad

nastoufiti, spr-fi na úřad nastoufiti
v úřad se uvázati

MB³ 378

ein Amt antreten = na ú. nastoufiti
v ú. se uvázati (ml. ob.)

MB¹ 64

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úřad složit
vzdání (K most

ein Amt niederlegen

MB² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usi'nati

sr. usypati

sr. knouti - býbati

utvořeno falešnou analogií (sr. usnu - usnuť)

slso usypati je doloženo v stč., uaf. u Jel

MB²250

nesfr. utvořeno u ualčičk^u usypati, ale musí se foue chad
arch. usypati uelze v^ustřiti

MB³378-9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usdroviti se v čem
- sich auf etwas beschränken

Sfr. MB 285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usutečiti

Bewerstelligen

„slovo nové, čarho ušivane, jehoz vsak triba nem“ MB¹ 178
na. ve skuteč uvést, že skutek (louci, místa) přivést, ^{2250, 3379} zkonovat.
provést, vyromati, vyplniti, ^{dočazati} MB¹ 68, 178, ² 86, ^{2250, 3379}

Bewerstelligung = ve skuteč uvedení, provedení, vykonání

MB¹ 68
MB² 86

načej u. lefe vyplniti

frédrozeti své u. lefe, provésti vykonati

+ [usutečiti]no slo založeni

zaklázena byla Luthova
MB¹ 178, ² 250, 3379

OPRAVENÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BačMR 18: MB odmita slovo „beze vsi' fadstatné' fričiny“

usnaditi

lefe snadným učiti (tak u starých)

MB 178, 177

2 249, 3 377

2 250, 3 379

Bač MR 18: MB ochutná slovo „beze vši“ fodoratně „friciny“

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uspóriti sobě co 'usekřiti'
si

① spr. čeho (peněz) 'ketrěnklu zachovati'

② X čeho/co 'uvarovati, uchovati se čeho'

~~M 178~~
Ve výz. ② lze učitvat jiných slo:

↳ Uspóriti si umloum mřezutost

~~uchova'se~~
Pefe { uchova'se } mřezutost
{ uchova'se }
{ uvarupe'se }
} ujedes } mřezutost
{ uvarupe'se }
{ buder }

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

M 131 178, 2251, 3379

ustanovit se na⁶

na čem se ustanoviti (Zer, Jel) = endgiltigen
Beschluss fassen

MB² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ustati cihv

varba je možna' podle smyslu slova, ale není doložena'

MB²250

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ustati od ceho

nem' doboz.

lefe (za)nechati ceho, pristati ceho

zamerat' jedvodne 'uvavit' se od ceho (c'iu')

M3³ 379

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ustati v cem

< v boji, v umceni >

sfr. (Vel, Ley Troj)
Zalt Witt

o

L // přechod. < ustali hledajícíe dveři Bible >

MB² 250, 3379

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uštiti (se) münden

resp.

↳ Reč do more tečou, vtečaji, vpadaji (Har),
mü. ušt' se

↳ Diese Gasse mündet in jene = tato ulice jde,
běží, vteka' do one, sbíhá se s onou
v onu

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MBA 178, 250, 379

úsbřety

spřijíždějí Slo - v - ale - r - zmi' libeji

"i jinak častěji spřevážně vstupuje libozoudu"

(srov. citen m.
ciccu)

schvaluje BačMR 13

MB² 250-1, 30

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usua'bu' (-y')

č. obcejný, obvezl'

0113 3379

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lesurfa ce

č. uchvá'cení (cizího majetku)

MB³ 379

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usurpator

č. uchvátitel (brána)

MB³ 879

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usurfovati

o. uchvatiti

MB³ 379

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usus

č. obce, vyř MB³ 379

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

usvědčiti toho jem-ii ber führen, überweisen

"dobrá frasa"
další vachaj

ceho // v čem ~~na sobě~~ // čím
his fr JSLB

// na toho co

[A to na ně usvědčili lidé Dal]

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB 178, ²251, ³379-
380

[ušetřeného čeho] verschont bleiben von etw.
= fraždem býti čeho (stř.)

MB 180, 253, 3 0

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ukávk
imp. ukávk, spr. — c

MB³ 380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utěci nebo // cennu
v. užití

MB 1177, 2248, 3375

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utečenec // uprchlelec

sr. zběh, přeběhlý, ušedl, uprchlec

"férovně se ... s Loucovou - nec ... nepojíval vždy
vznam třp." [redacted] slov. volenec (kurfiant), blíženec

ale fortupně se ustaloval vznamový rozdíl mezi
fřil. čin. a třp.

proto se ani slo s -nec nemá užívat ve
vznamu ~~řinec~~

blíženec
nec

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB 178, 2251

utečenec

sr. zběh, přeběhlý, ušedl, uprchlý

č. subst. a čin. vznamem jakž jen blíženec, volenec

MB 3380

utensilie

ř- fořichy, vařadli, vařicini' (~~zvl. hospodariře'~~)

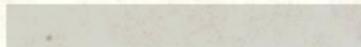
M13³ 350 / BNR 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utřkati kousek, čemu

"Správnější a objektivnější" žen.

 MB³108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utilitari smud

c. furspeicharitor

MB³ 380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utiti

zbyt. utuouti; dial. utati

utuel, -v, -t, -ti'

spr. utal, -av, -at, uteti'

MB³380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

útočiště bratři ze Soum
vzít

sp. útek se ze Soum Vel, Rosa, Brat
útočiště vzít se Soum Vel, Halj

MR 178, 251, 380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utoficizy!

č. vydání, bajčiny!

113³ 380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utofista

č. snímek

1413³ 380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

útraty

na u-y vědy

fohle wim. auf Kosten der Wissenschaft

Spr. na úpinnu, školní vědy

MB² 257 3380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ukřiti

1. sq. ukřiti, 3. fl. ukřiti

Spr. ukřiti, ukřiti

MIB 3380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utvořili

(kečlou c'ibla desetinná')

sp. oddělení

MB³ 380

[Když se utvoří společnost, sp. sejde, ustaví, sestoupí]

MB³ 380

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uvarovati se čemu

leže čeho (Brat)
dušl.

d / ale dativ dle oddoly slo ujeti, unikuoti & položen 7
" " byti uohl 4

MB 179, 2 257, 3 380-1

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uvažiti / -ovati u sebe

"má se za chyb. u sobě" ale je správně
ale doulady už u Vel. || při sobě || s sebou
Vel Brat

⟨ Bůh sám s sebou jako uvažuje Brat ⟩

"konkrétněji položiti lze: uvažovati v myšl. své"

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB¹ 156, ²218
³312

spr. uvažiti s sebou, na myšl. své!

MB³ 381

[uvodeny]¹   angeführt

aus angeführtem Grunde = 2 f. cing (divodu)
folozene! Her.

MB 189

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uverejnití

leže na jeho vyneští, u veřejnosti uvéstí,
dati vytrhnouti, tiskem oznámiti,
více oznámiti, ohlásiti.

⊕ Lang. viz uveřejnití

MB¹ 179, 251,
3381

18/
Bač MR¹: MB odmítá slova „beze vši“ podstatně „fictivny“
sa u MB² již uveřejnilo se (IV)

vnoutr

forací vnoutr^{tv}

arg.: adj. vnoutr^{tv}, vnoutr^e'

MB 1175, 2251, 3381

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyřáti nač / vyřáouti

Sfr. Cému

MB² 251, MB³ 108, 3387

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uzavřati schůzi

Sp. rozfoukání schůzi

MB³ 232

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uzaorití { umě
frimězi } (jiz v Let Troj, u Srady)
fohoj
Smlouvu

lepsi' vaz : ^{Har Rat} ucinití, ^{Vel} spozorití, zjednatí, umlavití,
uložití, v fohoj vejiti s Syku

MBA 179, 251-2,
3381

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uzavřít

mauzelství

že se už v Letovicích, u Slavy

lépe v mauzelství vstoupit:

0113³ 381

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uzda

fousteti si u-u // povolovati si
= sich gehen lassen

[Sich in der Rede gehen lassen, fousteti uzdu,
povolovati jazzen >

MB 184, 2110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uzel, -zle

Spr. -zle

MB³ 381

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úzrobiť sa
(na mor.) = sich auf etwas beschränken

MB² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

u'zofesj'

jeu o'čloueu u'z' de fison, u'č. ve v'z u. frèmes.

u'-e' stauovislo, fosouzem',

zfr. omiezene', u'čmeč', u'čkosblivé'

M 13³ 381

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[úzký]

[Dostat se z úzkých]

Sich aus der Klemme ziehen

= 2 chobotu si formaci 88

MB¹ 151, 20, 30

úžy

v úžy byli = in der Enge sein

Sf. byli v úžy v úžy v úžy

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB² 252, 30

uzmouti, uzmul

chyb. in. vziti, vzal

MB 179, 252, 3381

uzmur, -t, -t', spr. vzav, -t, -vzet

MB 3381

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

užitek bráti cěbo, 2 pčho, na cěm
míti

= Nutzen ziehen

hez form. dobrá frása

MB¹ 113, 2 155, 3 0

užitek bráti / vziti sfs. MB³ 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v 6

nem' chyb. "s označením stavu myslí, jenž jest friciou

① nejedného děje "

[Eva v té hodnotě srdce friciou božie zapově-
děnie štít 60 >

části ② z 2 // inst. friciou ③
[Taleť truchlejší zli, oenu zavisti, oenu z hnevu, oenu z lačnosti, ②
oenu v zářích přiznání leuosti štít >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB 179, 252,
3381-2

v6

knihy v řetězích, sp. o ..., sčítání

MB² 132, 3162

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v6

v jazyce českém ... frak, uloviti, spr. j-ou církevní
[kniha sepsána jest převodně v j-u franc. 1 fr. j-ou franc.,
francouzsky 1 fe francouzsky]

MB 3382

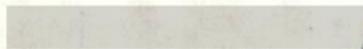

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v6

v našem prospěchu

↳ Je to v našem prospěchu, spr. Jest to s našim prospěchem
& našemu prospěchu >

M 13³ 382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v6 + sulst. dij.

[Shavit sem cel' den ve Chemi, ^vfranci,
spr. Cbenku, franciu >

MR³ 382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v6

v měře m. měrou

⟨ kemoci se měří ve (u) velič' měře, spr. veličou měrou ⟩

⟨ V se' měře, v jale' ubývá lesů, spr. Tou měrou, jara... ⟩

MB 3382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v 6

chybně na označovací čarce

< V roce 1894, spr. roku ... >

< Wrasil cestu v pěti dnech, spr. za šest dní >

< V pátek týden se vrátil, spr. každý týden >

Spr.: ve dne, v uličce ...

113³382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Václav

Spr. Václav "jak frali státi"

MB², 252,

MB³ 382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

váha

viz výzkum

MB² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

valace

č. 382

MB³ 382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

valance

č. upřesnění

MB 3382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

varianty'

o. upřesnění (misto)

MB³ 382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

varia o. rozličnosti, rozmanitosti, směr

MB³ 383

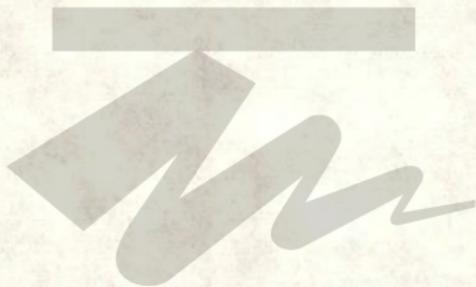

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

variace

č. změna, odchylka

1713³ 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

variant

č. různé člen

M13³ 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

varieta

č. rozličnost, festnost, měnilivost, stědání, odrodě

M13³383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

varinovat

→ studati

MB² 126

č. studati so, měnit k

MB³ 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

varovati
zohu ceho // od ceho
obycnejši vystihati zoho (od) ceho

MI 3 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[Varovati si pred⁷
varovati se pred⁷]

v slo.-a slo.-. dosti častí, ale přesněji je varba gen. a
od²

<Varujte se od všelikého znečistění štít>

MB 1137, 2191, 3263-4

varovati se před⁷

sp. Soho, čeho před čeho

<Varujte se před všelikým znečistěním, sp. Soho umění>

gen. doložen u Lou, čeho

LOUČANSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vařící voda

špr-vrouci

voda vře X polevsa se vaří

MI3³ 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vázati se nač

chyl. m. čim (Brat, Lou, Vel)

↳ wechtel se vázati na Sa'dny' zvyk, sfr.
Sa'dny'm zvysem

MB1

179, 2252,
3383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vaziti sobe Solo ^{do} [castej: nez] Solo
ceho |||| co

< namu vaziti sobe jingla Brat >

< jak by si to draze vazil Petrjel >

gem. : Brat

car. : Stit, Petrjel

MBA 179, 2 252
3383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vcelku

viz celkem

MB³ 94

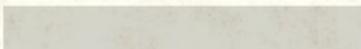

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

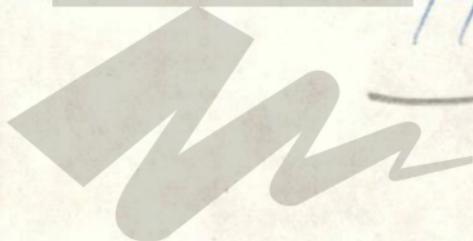
v děčín 6/4 z obo

lefe ues [zac]

[vzgl. jsem v děčín z toho Bart Skled]

M13² 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vděčen cih

<Tobu bohu vděční buduť pas >

M 137 85, 2 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věc + adj.

užívá se často za adj. v přísudkové funkci

[divná věc, že o to stojíte Letňaj >

MB² 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věci'

etymol. spr., ale rost.

rost. věci'

rost. věci'

MB 3 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vedator

náz souvislý, sp. vědec, učitel

MB³ 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vědět

fréck. věd^v, -ic, -ice, spr. věda, -ouc, -ouce

M13³ 383

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věděti

nikdy se Elado z Gtöcne [fodle něm.] gerun.

< Členové deputace věděli mnoho vypravovati
o zvláštní krásnosti moenárone >

Alle něm. ⁴ < wussten viel zu erzählen > 7

m. < vypravovali >

< nevím se pamatovati, gerun. m. nepamatuji
se >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

MB 179, 2252,
3383-4

vidomí
na vidomí brati

zur Kenntnis dienen

MB¹ 96, 2137

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vegetabilie

C. rostliny

M13³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vegetabilni' (-j)

č. ročníky'

MB³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

receptace

č. knihovny

M 13³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vegetativní

či živočišní

MB³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věhlasny' = moudry, ~~pozabny~~ 77
ej = moudrě, ~~ofatně~~

"užívati těch slov ve významě, slavný, na slovo

vaty' ~~neni spatně~~
~~jeť měně otyčue'~~

MB 180, 2252, 3384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vejce, -ete

spř. vejce

0113³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

neufamátuj'

nefr. složené slovo

šfr. neřovitý, dabnovéž'

77B³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velebiti toho z čeho

lepe než [pravě] [leac]

[Velebí toho z toho Chelc] >

MIB² 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velebili pro co

rym' velmi cásti m. staré a fiktiv' vazby "2" 2, Struč' q se
mělo dávat f. d. d. d. d.

MB²185-3291-2
1

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veliký hráč
fijak
zlozýn

< velká čarodějnice Koum >

„pobládá se za chyb.“, ale nepravem

< malé zloděje všesji, velké poutěje Prasl >

MR 180, 2253, 3384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veliký

na velikou žádost^u (Han) [obstojí,]

[ač lépe:] na snažnou, ualehovanou žádost^u
Sfr.

MB¹ 180, 253,
3/384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veličy'
prodej ve veličku

viz malý MB 100, 2136,
3177-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velký

~~lože~~ velký
~~spř.~~

MB 252, 3 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velký, veliký

obchod ve velkém m. spr. obchod velký // na kruboj.
něco provozovati ve velkém m. u velkém místě ^{prodávati}

obchod ve velkém, spr. na krubo

MB² 282, 3 384

MB 180

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ve své

Sfr. vyše, vyšene

MB³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veřejně

Sfr. vy -

M 3 384, 3396

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Venceslav

utěrná kniha novověká

MB² 252, MB³ 382

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veudu byti z ceho

< katod naš je veudu z těch let, v nichž ... , sfo.
minul těch let
ma' za sebou ta leta

MIB³ 384

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učerovat

v sbč. (učerovat dani)

v novější době (dani, darovat co) (profesijiti)

MB² 253 3 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věnovati se čemu

slvo „úplně nové“
nem' nepr., ale je to se slozou puzlou, přitaváme-li na
frasi jedine', zanedbávající jiná frází vazele“

- < Bratr věnoval své síly službě vlasti // profjicit >
+ [< Obec věnovala na stavbu kostela šest tisíc // dala >
< Basmě věnoval svou básni matce // připsal >
< věnovati se Eufemii // dát se na E. // učiti se Eufemii >
< — u — divadlu // jiti s d-u >
< — u — sledic // oddati se na studium >

MORAVSKÉ
ŽENSKÉ
MUZEUM

MB² 253, ³ 385

verifikace
č. 2412201 (voleb)

MB³ 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

verifikátor

č. zřizovatel

113 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

verifiovaní

č. záznamu:

MIB³ 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věrnost

od věrny'

sp.

MB³ 180

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věrohodný podle glaubwürdig // věrojatný
sfr. boduověrný (Vel)

MB² 281, 3336

2253, 3385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věrojatny' // hodnověrnny'

MB³ 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

verování' ale nem. treubruchig
"slovo nové a nespr., jesto verbalne věru lámati,
nybř rusibi

raději: nevěrný, věry fräddny' (Kom)
sděž věry nedvěž'

MB 180

není u Jg, ale je doloženo uaf. < Zlato, stříbro věru lami
Smet >

možao bdy frifurist
stati: nevěrný, věry fräddny' (Kom), rušitel věry
MB 253, 335

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věřití soum = důvěřovati, více dáti
příkladati

Sal, Brat, Háj, Vel

MB 180, 2253,
3385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uvěřiti na Boha

špr. v. Boha < v boha >

MB 180, ²253, ³385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vesel čeho

M13785, 2112

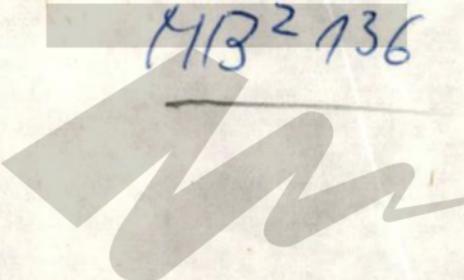
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[veselá
naladiti]

heiter stimmen

rozveseliti

MIB² 136

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veseliti se nad 7

na úbor nazeb fivodne, sích, přiesne sích
čemu // z² // čim

Čeho připlynutí Rešové se veseli
z veselí Troj 7

M 13⁷ 105, ² 144, ³ 193

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veselost
plu v-i, sp. všece rozveselen

MB³ 309

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Wesels^v

Rid. Gen. // 2² // nad⁷ *modofornice se*

M13¹ 105, ² 144, ³ 193

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[vesely'
v-yu uciniti] heiter machen

o
rozveseliti
obveseliti

MB² 136, 3 213

heiter machen = rozveseliti; rozjasniti MB² 118

vese g'u ciniti sehr rozveseliti MB³ 309

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[wesele
soho waladiti]

heiter machen, stimmen = rozveseliti, rozpariti.

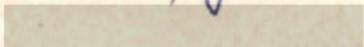
MB² 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vesmír , Weltall

gen. všehomíra
slab. všemuhír

X titul čas. Vesmír, gen. Vesmíru

MB 180, 2, 3 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vešti si

siela be nekmen spr.

< ... zuzice soka vešti vel, kom >

MB¹ 67, 285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veta - jest fo nem veta
"dobrá frase"
= es ist aus mit ihm

Kom, Vel, Harz

MBA 180, ²253, ³♀

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veterán

č. výslužilec, staroch

1113³ 385

veteránů

č. výslužileců

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věter zelená'

Dostati se na zelenou větev, fadle Auf einen grünen
Zweig kommen

spi. Pijiti na zelenou větev.

V božím Elbě se děti

Ujiti pláče v hude

MB² 211

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vetosled

Spr. pořádek ^vvetosled

MB³ 385

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vězeť:

< Na statek vězeť (vřezou) dluzhy >

podobie u. < Na statek dluzhy zůstávají // jsou //

Statek jest zadlužen // dluzhy obtížem >

X sfr. < Človek vězeť v dluzích vel >

MB¹ 180, ²254, ³386

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vhod přijíti // // obyčlejš?

[leže] vhod lyti

ale první vachu nelze zavichovat: vhod = v první čas
snor. ~~Ten syř nám velmi vdeš~~ přijel krat >

MR 180, 254, 386

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM